

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Lucæ V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

- nes habebitis ferre, sed quando hæ vobis nocebunt, cum diligentibus Deum omnia vobis cooperentur in bonum? Quisquis igitur sub persecutione deficit, non eum qui persecutionem intulit, sed se, qui persecutionem ferre, cum illi hæc nisi bonum operari non posset, recusauit, accuset. Itaque adeo vobis hi qui beneficientibus mala irrogant, non nocent, vt etiam si quid propter iustitiam patiamini, sitis beati, Saluatore teste, qui dicit: *Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum celorum.* Sequitur: Timorem autem eorum quæ iniqui possunt inferre, tanquam vobis aduersa, ne timueritis, Saluatore quoque dehortante: Nolite timere eos qui corpus occidunt, &c. Nec conturbemini, pacem vestram amittentes propter aduersitates transitorias. Dominum autem Iesum Christum in cordibus vestris sanctificate, agnoscentes eius maiestatem: cui in sanctitate & innocentia cum laude & gratiarum actione seruiatis, quæcunque vobis patiendi occurrunt, in eius gloriam referentes, scientesque quia ipse nouit pios de temptatione eripere, iniquos verò in diem iudicij referuare cruciandos.

EXEGESIS EVANGELII DOMINICÆ

quintæ post Dominicam S. Trinitatis, Luca V.

Certare videbatur cum turba Dominus Iesus, alterutrumque videtur se mutuo prouocare aut inuicem contendere, dum Christus à studio non cessat beneficiendi ac prædicandi, turbæ insurgunt, vrgent, importunè que insistant Christi audire sermonem. Non grauat hanc turbæ importunitate Dominus, nec fatigatur, sed placet illi insatiabilis hæc fames. Proponitur autem nobis hoc Euangelium post illud, in quo erga nos nuper misericordiam Christi didicimus, in quo instructi quoque quomodo hanc ad nos proximis miserendo debeamus deriuare. Discamus hic turbæ deuotæ exemplo ardentè scire & esurire verbum Dei. Itaque dicit Euangelista:

Cum turbæ irruerent in Iesum, vt audirent verbum Dei, & ipse stabat secus stagnum Genezareth.

- Turbæ desiderium hic fermè impetuosum insinuat audiendi verbum Dei cum dicitur: Cum irruerent turbæ. Tanta fuit fames, tanta hominibus fuit esuriis verbi Dei, vt vbicumque Christus foret, turbæ sequerentur, ipsumque adeo vrgerent ad mare, vt nauim intrans inde hominibus in littore stantibus prædicaret. Immiserat namque Deus eis famem (vt Propheeta dicebat) non panis & cibi, sed famem audiendi verbum Dei, Beati planè qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi satiabuntur. Nemo tamen cibum hunc esurit, nisi qui illum gustauerit. Esuriet autem hæc iustitia, non hic satiatur, sed in futura vita. Quo enim hic plus reficitur, plus esurit homo. Ideo præ magno desiderio, audiendi Christum, turbæ comprimebant & impellebant, adeo vt locus Christo in terra deesset standi. Sed non mirum. Quis enim illum non cuperet audire, cuius verba sapientia plena, plena eloquentia, plena suauitate, plena eruditione, plena benignitate totum cor rapiebant audientis? Quis non videre desideraret eum, cuius plena erat

facies gratiarum, quæ corda inuentium in gaudium inuitabat? Tristitia
 omnis abscellit, vbi Christi eos faciem contingebat cõttemplari. Tam pul-
 chrum itaque, tam sanctum, tam suauem, tam eloquentem, tam denique per-
 fectum omnium virtutum exemplar non libenter videre, sanæ non esset
 mentis. Propterea dicebant quidam ad capiendum Iesum à ludæis missi:
 Nunquam sic locutus est homo, vt ille loquitur. Fames hæc sancta est, fames ^{Ioan. 9.}
 hæc diuini verbi signum est sanitatis, quomodo cibi fastidium est signum
 infirmitatis. Sed dicis: Quid faciebat illi turbæ, vt ita curreret post Chri-
 stum? Ego te quoque interrogo, quid sit ferro, quod trahitur à magnete?
 Si magnes potest trahere ferrum, quomodo non possit homo trahi à Deo?
 & quid mirum est hominem trahi à Deo, cum Christus neminem dicat ad ^{Ioan. 6.}
 se venire, nisi quem Pater traxerit? Sed quare, inquis, pharisæi non simili-
 ter irruerunt, vt verbo vtar Euangelico, in Iesum ad eius audiendum ser-
 monem? Dicendum, pharisæi sibi satis videbantur docti, nec se eruditione
 Christi existimabant egere. Siquidem se lumina esse putantes (cum essent te-
 nebræ) ad lumen non venerunt, sed in tenebris manebant. Qui autem in te- ^{Ioan. 12.}
 nebris ambulat, & tenebras amat, odit lucem. Certè multi ex turba in tene-
 bris fuerant, sed tenebras suas non amabant, ideo lucem requirebant, hoc
 noluerunt agere pharisæi. Tu autem vide hic quàm libenter hanc turbæ im-
 portunitatem Dominus pijsissimus patitur. Adeo nanque scitenter seruibat
 profectui animarum, vt cibum propterea quandoque sumere differret. Si-
 quidem discipulis aliquando cibum afferentibus atque dicentibus: Rabbi
 veni vt manduces. Ego, inquit, cibum habeo manducare, quem vos nesci-
 tis. Hoc dicebat propter aduentum turbæ ex ciuitate venientis, quam erat
 dociturus, vt alibi & in alio Euangelista legitur. Hic verò stabat secus sta- ^{Ioan. 6.}
 gnium Genesareth, quod alioqui mare vocatur Galilææ.

Et vidit duas naues stantes secus stagnum. Piscatores au-
 tem descenderant, & lauabant retia.

Duas naues circũcisionem & præputium intelligimus. Ex vtroque enim ^{Nauis dua}
 populo Iudæorum & gentium, aliquos erat vocaturus, qui vtroque no- ^{quid signent}
 uerac suos, in vnam Ecclesiam, in qua, tanquam in naui erat eos per huius ^{nyltice.}
 maris turbines, ac tempestates ad littoris, hoc est, ad patriæ ducturus tran-
 quillitatem. Piscatores verò (qui iuxta literalem intellectum Petrus erat
 & Ioannes) descenderant & lauabant retia complicanda, quia nihil cœpe-
 rant, gratis quæ sese fatigauerant per noctem. Piscatores itaque sunt Docto-
 res sancti & Prophetæ, qui sine Christi gratia gratis laborauerunt, propter
 ea quod neminem, donec ipse veniret, saluum poterant facere. Retia horũ,
 studiũ est prædicationis, quod nonnunquã laxatur, nonnunquam lauatur &
 platur. Non enim omne tẽpus prædicationi est idoneum, sed alio tempore
 lucrãdis est animabus insistendum, alio item tẽpore sui vacandũ custodia.

Ascendens autem in vnam nauim, quæ erat Simonis, ro-
 gavit eum à terra reducere pusillum. Et sedens docebat de
 nauiculaturbas.

Non ociosum est, quod Petri nauiculã Dominus ingreditur. Eius nanq;
 nauis Ecclesiam, in qua transfretari, in qua dum procellifosum hoc mare na-
 uiga-

Naui Petri
mysticè quid.

Contic. 6.
Ecclesiã sem-
per vnã dun-
taxat fuisse.

Lutherani
quã abstru-
de Ecclesiã
nomen sibi
vendicent.

Retia Apo-
stolica quæ
sunt.

uigamus, saluari nos oportet, significat. Vide autem quã rectè dicat: Intrauit in vnã nauim. Neque enim nisi vna duntaxat est Ecclesia, quæ à Spiritu sancto sanctificatur, mouetur, viuificatur & regitur. De qua in Cantico scriptum est: *Vna est columba mea, perfecta mea. Vna est mater sua, electa genitrix sua.* Hæc Ecclesiæ (tameñ multi eam hæretici diuidere voluerint) vnitas à Christo vsque ad nos deriuata est: nempe per Petri nauiculam significata, & à Petro, eiusquæ successoribus gubernata. Vnde mirum est, cum semper à tempore Christi interim non nisi vna permanferit Ecclesia, quæ nũquam etiam non fuit, quomodo Neochristiani, seu Lutherani, qui intra annos triginta cœperunt, possint se Ecclesiam dicere, quæ tamen etiam apud illos vna non est, sed dissecta. Nunquid ante triginta annos Ecclesia non fuit? Nonne hæc eadem per vniuersum orbem terrarum diffusa eadem semper fuit? In hanc itaque Christum intrauit, in hæc Christi spiritus docet. Habent hæretici quoque naues suas scissas tamen ac diruptas, in quibus nõ Christi, sed satanæ spiritus prædicat ac regit. Si itaque Christum audire vis prædicantem, ad nauem accedas Petri oportet. Ex ea enim tibi Christus loquitur. Non prætereundum autem est, quod Dominus rogauerit Petrum nauem reducere à terra pusillũ. Qui imperare debuit, rogat. Vide Christi benignitatem, humilitatem, mansuetudinemquæ. Creator creaturam, Dominus seruum, magister discipulũ, Deus hominẽ, pro tantillo obsequio obsecrat.

Vt cessauit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, & laxate retia vestra in capturam.

Sermonem suum miraculo confirmare voluit, Petroquæ pro labore & charitate, qua illi nauiculam accommodauerat, atque à terra paululum abduxerat, dare mercedem. Ideo illi dixit: Duc in altum, hoc est, longè à terra in profundum duc nauem. Et ad reliquos simul: Laxate, inquit retia vestra in capturam. Significare volens Petro & eius successoribus singulariter nauis directionem, hoc est, Ecclesiæ regimen, seu gubernationem esse commissam, reliquis verd, tanquam inferioribus retium laxationem, hoc est, prædicationem. Retia enim tendicula sunt prædicationum, quibus capiuntur animæ. Hæ enim ex libris Moysi, ex Prophetis, ex Psalmis, ex Euangelijs, ex Canonicisque scripturis, vt retia, connectuntur, quibus animæ capte ad litus pererantur. Dicit itaque Petro Dominus: Duc nauem, id est, Ecclesiam in altum, hoc est, in sublime disputationum, ad inuestiganda, extrahendaquæ profunda Scripturarum. Dubia enim & ambigua interpretandi, atque soluendi in scripturis soli Petro, atque eius successoribus tradit Christus autoritatem. Sunt qui nauim, id est, Ecclesiam duci intelligunt in altum secularis dignitatis, quando prædicatione Sanctorum, Imperatores, Reges, Principes, Doctores atque mundi lumina ad Christum conuertuntur.

Et respondens Simon dixit illi: Præceptor, per totam noctem laborantes nihil cœpimus. In verbo autem tuo laxabo rete.

Præceptorem Christum Petrus agnoscit, non solũ voce, sed etiã opere. Ad eius enim vocem mox obedit, qui ante ex propria voluntate & consilio suo

fuo dum tentaret, nihil capere potuit. Ostendit itaque Simon verè Simonem, id est, obedientem esse, atque sua obedientia, quàm dignus erat futurus Christi discipulus, præmonstrat. Calefactus nanque ex prædicatione Iesu, propter eius verbum laxare vult retia. Quamuis enim expertus iam esset hoc in loco, & tempore hoc, non esse pisces qui capi possent, magis tamen Christi voluit inhaerere verbo, quàm suo consilio: imo credidit plus verbo Christi, quàm suæ experientia: sperans tamen paulo ante nihil capiendum reperisset, propter verbum tamen Iesu sine piscibus laxaturus rem non rediret. Sed hoc, quo ad literam. Mystice verò si eius accipiuntur verba, verissimum est per totam noctem Moisaicæ legis nullum piscem capere. Nemo enim opus fecit, quo aperire, aut sibi, aut alijs poruit regnum caelorum. Est tamen nihilominus quoque alius sensus spiritualis. In nocte enim laborat, quisquis bonum extra gratiam Dei in tenebris peccatorum mortalium operatur. Huiusmodi enim operibus nullis redditur præmium æternæ beatitudinis. Nox enim peccati mortalis est sterilis.

In nocte quis laborei.

Et cum hoc fecissent, concluderunt piscium multitudinem copiosam. Rumpebatur autem rete eorum. Et annuerunt socijs qui erant in alia naui, vt venirent & adiuerent eos. Et venerunt & impleuerunt ambas nauiculas, ita vt penè mergerentur.

Math. 13.

Vides quàm fructuosa fuerit humilitas, quàm frugifera obediencia Petri, quæ meritorum multitudine ditatur, vbi voluntas propria inaniter laborauerat? Salutaris sic necesse est hæc prædicatione, locuplesq; animarum captura, quæ in verbo Iesu pro ipsius obedientia ad gloriam Dei, non ad suum quantum pertinetur. Vide hic statum præsentis Ecclesie. Boni malique pisces capiuntur, quibus ad littus (vt Euangelica habet parabola) tractis, boni elegantur, mali rejiciuntur foras. Hæc discretio in fine mundi fiet. Iam enim mixti sumus cum malis boni, maliq; cum bonis. Sed littus indicat, rete quid militatis Ecclesie trahebat. Propterea hic refertur, quòd rete rumpebatur. Abundantia enim malorum per schismata, & hæreses rete scindit, pacemq; & prædicationis rumpit vnitatem. Per aliam nauim, in qua erant, qui aduocabantur socij, Ambrosius Iudæam intelligit, ex qua erant Iacobus & Ioannes. Ex hac itaq; naui altera, scilicet Iudæa, quotquot fuerunt conuersi, simul adunati sunt gentibus conuersis, & pisces à Petro captos ad littus perducere inuerunt. Idem enim Apostolis studium prædicationis piscationisq; animarum siue ex Gentibus, siue ex Iudæa conuertendarum fuit, vnaq; cura cunctos per fidem Christo adducere. Tanta autem fuit conuersorum multitudo ex utroq; populo circumcissionis, scilicet & præputij, quasi duabus nauibus adunata, vt penè submergerentur. Periclitabatur itaque nauicula minabaturq; submerfionem, sed euadebat. Nunquam enim deserit Deus Ecclesiam suam, sed ad finem usque regit atque perducit.

Rete Ecclesie quando rumpitur.

Ambros.

Quod cum videret Simon Petrus, procidit ad genua Iesu, dicens: Exi à me, quia homo peccator sum Domine. Stupor enim circumdederat eum, & omnes qui cum illo erant in

QQQ + captu-

captura piscium, quam cœperant. Similiter autem & Iacobum & Ioannem filios Zebedæi, qui erant socij Simonis,

Ioan. 1.

Ex euidētia miraculi didicit Petrus magnæ esse sanctitatis & autoritatis Christum. Quare se illius præsentia indignum agnoscebat. Aliquid enim sublimius, quàm ante, de eodem nunc sentiebat. Nihilominus tamen ante miraculum hoc Dominum esse Christum credebat. Quod liquet ex Ioannis Euangelio, vbi narratur frater eius Andreas illi dixisse: Inuenimus Messiam, qui dicitur Christus: & duxit illum ad Iesum. Viso tamen hoc miraculo, & fides & deuotio in eo creuit. Quo autem Christi excellentiam magis agnouit Simon, eò etiam magis in illo sui creuit cognitio, eo què illi sua vilitas è regione collocata magis manifestabatur. Vnde quod Christum à se recedere rogauit, non in deuotionis, sed profundissimæ fuit humilitatis. Nam spiritualem Christi præsentiam, gratiæ què illius adiutorium maxime desiderauit: sed illa se indignum iudicans, Dominum rogauit. Exi à me Domine, quia homo peccator sum. Hoc modo Centurio quoque excellentiam Christi, suamquè è regione, tum infirmitatem, tum vilitatem attendens Domine, inquit, non sum dignus vt intres sub tectum meum. Singularis itaque reuerentiæ, deuotionis ac humilitatis erga Christum fuisse cognoscitur Petrus, qui ad genua ante illum prociuit: quod tamen aliorum nemo fecit hic legitur, licet omnes stupor de miraculi magnitudine circundaret. Quo etiam satis manifestum est, quàm nihil sibi, quàm nihil suis meritis, sed Christi totum hoc, quod factum erat, pietati adscripsit.

Matth. 8.

Et ait ad Simonem Iesus: Noli timere, ex hoc iam eris homines capiens.

Cordi Iesu
quidam maxi-
me familia-
re.
Psalm. 50.

Qui ex captura piscium exterritus es & paues, noli timere, noli esse pusillanimis, quia non solum te non deseram, sed faciam etiam te verum, egregiumque piscatorem, non pisces, sed animas capientem. Est enim pusillimo cordi Iesu familiare, vt cor contritum, humiliatumque non despiciat, sed consoletur & confortet. Ideo prædicit Petro, ipsum consolando, ad sublimiorem paulo post, hoc est, ad Apostolatam eum assumendum, & Ecclesiæ prædicatorem futurum. Hoc enim dicere voluit, dicens illum animas capturum, & prædicationis sagena piscaturum homines iuxta illud Hieronimi: *Ecce ego mitam piscatores multos, & piscabuntur eos.* Fuit itaque Petro promissum, quod postea impletum est, vt esset piscator hominum, nō nummorum, vt hodie quidam sunt prælati, Nam diuitias si ipsius nosse volueris, audi in Actis illum loquentem: *Argentum & aurum non est mihi, quod autem habeo, hoc tibi do. In nomine Iesu Christi Nazareni surge & ambula.*

Hier. 16.

Astor. 1.

Et subductis ad terram nauibus, relictis omnibus secuti sunt eum.

Vocatio Pe-
tri quorun-
damque alio-
rum triplex.
Ioan. 1.

Trinam legimus vocationem Petri, & quorundam aliorum Apostolorum. Prima fuit ad solam notitiam Christi. Nam vt refert Euangelista Ioannes, Andreas qui primo notitiam acceperat Iesu, adduxit quoque Petrum fratrem suum ad Christum, dicens illi: Inuenimus Messiam, qui dicitur Christus. Sed vterque redijt ad propria. Secunda fuit ad familiaritatem.

tatem, quod factu hoc miraculo contigit. Relictis enim omnibus sequuti sunt Saluatorem. Redierunt tamen post vnum, aut alterum diem ad propria. Tertia fuit ad Apostolatū, quam scribit Mathæus, quæ alia quadam die post hoc miraculum facta est. Et tunc ad propria non rediēs, cum Christo mansit. Simile ferè aliud huic miraculo post Christi resurrectionē scribit Ioannes, vbi Simonem Petrum, cum quibusdam alijs Apostolis abiisse refert piscatum, qui nocte illa nihil prendiderunt. Manè autem Iesu in litore stante, & vt in dexteram nauigij rete mitterent horrante ilico ceperunt centum quinquaginta tres magnos pisces. Sed cum tanti (inquit) essent pisces, non tamen est scissum rete, nec periclitati sunt. Porro hic rumpebatur rete, atque pene submersi sunt. Itaque significatur in presenti miraculo, per piscium captionem Ecclesia militans, in qua mali bonis miscentur, in qua varia etiamnum occurrūt pericula, doctrinarumq; oriuntur sectiones, scilicet hæreses & schismata, quod est rete prædicationis rumpi. At verò in secunda, vltimaq; piscium captione, quæ post resurrectionem contigit Christi, nihil periculi narratur, imo palam dicitur: Cum tanti essent pisces non tamen scissum esse rete. Quo certè significatur Ecclesia triumphans cui prorsus abest omnis scissura, omneque periculum.

Nunc igitur filij in nauī Petri (in qua Christus docet) constituti, in sancta orthodoxa Ecclesia vos esse intelligite. Hæc enim illa vna est nauis, in qua Christus intravit, in qua quotidie adhuc docet & prædicat, quam Petro ducendam, gubernandamq; atque eius successoribus commisit. Nempe vna ac eadem, quæ ab Apostolis vsque in nos est deriuata, nō alia, cuiusmodi multæ fuerunt hæreticorum, quæ interierunt, & vltimo ante paucos annos vnā sibi hæretici nostri fecerunt, quam tamen mox in multas scctas sibi ipsi repugnantes diuiserunt atque contrarias. Hos filij deuitate, harum sectarum prædicatores fugite, in nauī sancti Petri, imo Christi, Christum docentem audite, vt per rete Euangelicæ prædicationis ad litu, & per obedientiam quam præstare vestris debetis prælati trahi mereamini, & à Domino nostro Iesu Christo inter electos pisces ad coronam asseruari, eodem largiente Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Decem, quæ in hodierno nos Euangelio adificant, doceri,

Quam irruerent turba in Iesum, vt audirent illum. Lucæ V. Laudabilem turbae appetitum, laudabilem esuriem, sitimq; ad audiendos Domini sermones, ad eruditionem sanctam ab eodem accipiendam hodierno in Euangelio audiuius, quæ delectata Christi verbis, Christi moribus, Christi signis & miraculis, eius denique cunctis operibus, non poterat ab eodem separari. Est autem hoc ignauia nostræ vehemens reprehensio, qui ad verba Christi fastidiosi, tepidi, frigidi, & negligentes sumus. Quocirca vt excitetur in nobis deuotio, dicam quàm multa in hoc sint Euangelio, quæ excitant, & adificant, erudiuntq; nos ad bonum. Primum in hoc Euangelio, quod nos instruit, est turbae appetitus insatiabiliter desiderantis verbum Dei. Sequebatur enim Dominum quocunque ibat, siue in ciuitates, siue in quanta.

RRR
deserta